

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za štiri leta 60—
za en mesec 20—
za inosemstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 48—
za inosemstvo 55—

SLOVENE

Inserati: —
Enostopne pettirata (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Svobodomiselni šolski zakon v moderni državi.

Ker vladne stranke svoj ustavni načrt preko mere hvalijo, zlasti pa skušajo dokazati, kako zelo je svobodomiselni in moderen, kar se tiče njegovih načel na kulturnem polju, prinašamo v kratkih obrisih ljudskošolski zakon, ki ga je letos sprejel nizozemski parlament. Iz tega zakona je razvidno, da se je šolsko vprašanje v državi, ki je po veliki večini protestantska in v vsakem oziru napredna, rešilo resnično v demokratičnem in svobodoljubnem duhu.

Nizozemski šolski zakon, ki so ga izdelali najboljši kulturni delavci pod vodstvom naučnega ministra dr. de Vissera, deli osnovni poduk v šolski in domači. A ko morejo stariši dokazati, da se potom šolskega poduka ne doseže zadovoljiv učnovzgojni rezultat v izvestni smeri in obstoja možnost, da se zadovoljijo s pomočjo kakšnega v lastni ali sosedni občini živečega učitelja, potem občina v dogovoru s šolskim nadzornikom uredi domači poduk, kojega stroške nosi v tem slučaju občina; vendar pa število otrok pri takem poduku ne sme biti večje nego osem.

Šolski poduk se deli v redni osnovni, nadaljevalni, širši osnovni in pa izredni osnovni poduk. Redni osnovni poduk traja sedem let, se pa z ozirom na krajevne razmere od merodajne oblasti lahko zniža. Nadaljevalni poduk traja dve leti in se podeljuje za najmenj šest gojencev v občini, ki so končali osnovno ljudsko šolo. Širši osnovni poduk se začne s šestim letom osnovne ljudske šole in traja tri leta, izredni osnovni poduk pa se podeljuje telesno in duševno slabim otrokom ali pa takim, ki vsled izrednih okoliščin zlasti moralnega značaja ne morejo s pridom slediti navadnemu osnovnemu poduku.

Tiste osnovne šole, ki jih principielno vzdržujejo država ali občine, so javne, vse druge so zasebne, v prvi vrsti spadajo semkaj seveda veroizpovedne šole. Vsaka občina mora skrbeti za ustanovitev zadostnega števila javnih šol, ki morajo biti dostopne za vse otroke ne glede na njihovo versko pripadnost. Izjema je dovoljena le, če ni v občini najmanj dvanajst šolobveznih otrok, za katere stariši zahtevajo javni poduk. Tudi se more več občin dogovoriti, da zgrade skupno javno šolo. Važno pa je določilo, da se mora tudi na javnih, za vse konfesije dostopnih šolah, učitelj pri poduku vzdrževati vsega, kar ni v skladu s posebnimi verskimi nazori gojencev, pri tem pa se morajo otroci pri vsem poduku navajati h krščanskim in državljskim krepostim. Pri tem pa veropoduk ne odpade, marveč se za vsako konfesijo obvezno podeljuje bodisi v šoli bodisi izven nje, toda v šolskem času in od cerkvenega veroučitelja.

Zasebna šola je sicer vezana na splošne določbe glede celotnega državnošolskega poduka, ima pa v tem okviru kolikor mogoče veliko svobodo tako glede uredbe kakšnih posebnih strok in predmetov kakor smeri, ki jo zahteva dotična veroizpoved.

Če stariši želijo, da njihovi otroci obiskujejo šolo, ki je od njihovega bivališča več kot štiri kilometre oddaljena, dobijo od občine podporo za s tem združene stroške ali pa se lahko tudi vsi stroški od občine pokrijejo z ozirom na razloge. Tako je zagotovljena tudi svoboda izbire šol.

Jako liberalno je urejeno vprašanje zasebnih šol, ki na Nizozemskem zelo procvitajo. Ako kakšna juridična osebnost želi ustanoviti zasebno šolo, se obrne na občino za izvedbo, to je, da se ali šola zgradi ali že obstoječa razširi ali pa kakšno poslopje, ki sicer ni namenjeno za šolo, n. pr. samostan, v to svrhu adaptira. Občina sodelovanja ne sme odreči, če je prosilec izpolnil vse zakonite pogoje, med katere spada v prvi vrsti jamščina, ki znaša 15 odstotkov gradbenih stroškov in služi za varstvo, da število učencev ne pade na minimum ali pa da se ne store kaki drugi ukrepi in izpremembe pri šoli; po 20 letih se vsa jamščina zasebnošolski družbi vrne. Minimum

šolo obiskujočih otrok se lahko določi za navad. šolo na 25, za širšo osnovno šolo na 12 otrok, v tem slučaju pa se jamščina zviša na 30 odstotkov. V svrhu nadaljnega vzdrževanja dograjene šole pa zasebnošolsko vodstvo vsako leto dobi pod izvestnimi zakonitimi pogoji odškodnino iz javne blagajne, tako da država plača v celoti učiteljsko osebo, ostale stroške pa nosi občina. Zasebne šole pa, ki se ustanove preko tega, oziroma od družb, ki same razpolagajo s potrebnim kapitalom, seveda ne spadajo pod te določbe in so podvržene zgolj okvirnim določilom državnošolskega zakona.

Ista načela veljajo za učiteljska, za meščanske in srednje šole. V obče je, kakor se vidi, vsaki družbi, konfesiji ali pa stranki omogočeno preskrbeti otrokom zasebnošolski poduk, kojega stroške nosi v glavnem država pod natančno določenimi pogoji učnega in finančnega značaja, tako da je vsaka zloraba, nepotrebna obremenitev javnega budžeta in podobno izključena. Tako je svoboda pouka zakonito zasi-

gurana in vsestransko izvedena v eni najbolj kulturnih in gospodarsko procvitajočih držav v Evropi. Naša naučna uprava, oziroma učiteljstvo, ki je izdelalo načrt ljudskošolskega zakona pri nas, bi bilo lahko proučilo tako nizozemsko kakor belgijsko šolsko postavodajo, ako mu je na tem, da ustvari kaj trajnega, resnično svobodomiselnega in ljudstvu koristnega. Sicer pa tudi ljudskošolski načrt nemške države kljub svoji tendenci za enotno medkonfesionalno šolo nujno garancije za svobodo pouka, vsled česar se naša višja učna uprava ne sme sklicevati na nemški zgled, če brani svoj reakcionarni načrt. V vsakem slučaju pa je naglašanje »svobodomiselnosti« Pribičevićevih šolsk. načrtov brez vsake podlage; ravno najbolj visoko kulturno razvite države ne poznajo takih načel v šolstvu, kakor se hočejo pri nas uveljaviti. To smo že opetovano dokazali; seveda ministru Pribičeviću in njegovi struji ne gre za dokaze, ampak za to, da šolo zasužnjijo vladajočemu sistemu. To je njihov vrhovni princip.

Entenja namerava zasesti Gradec, Solnoograd in Inomost?

Dunaj, 9. jun. »Neuigkeits-Weltblatt« poroča danes o možnosti, da spričlo predstojeca ljudskega glasovanja na Štajerskem francoske čete zasedejo Gradec, Solnoograd in Inomost ter k temu pristavljajo: »Tak korak bi seveda docela nasprotoval mirovni pogodbi, katere takih sankcij ne pozna. Toda mi vemo, kako Francija in njeni zavezniki nasproti Nemčiji kršijo pogodbo. Avstrija bi seveda ne imela nobene možnosti, da se brani in protest bi imel le teoretično vrednost. Da je Fran-

cija vstanu sankcije, s katerimi preti, tudi izvršiti, o tem ni dvoma, ker je vsled izboljšanja razmerja do Nemčije postala šele nedavno mobilizirana ruhrska armada svobodna. Sicer bi pa za zažgano zasedenje imenovanih krajev zadostovale čisto maloštevilne čete. Zato je želeli, da se strankam in vladi posreči izvršitev te grožnje preprečiti. Mi ne potrebujemo povrh vsega še »črne sramote«, ki zdaj gospodari v renskih pokrajinah.« (To je namigavanje na francoske zamorske okupacijske čete.)

Nemško-angleški dogovor glede obnove Rusije.

Berlin, 9. junija. Berlinski listi potrjujejo vest, da se je sklenil nemško-angleški dogovor glede obnove Rusije. Predmet tega med angleškimi in nemškimi industrijalci sklenjenega dogovora, ki ima popolnoma privatno-gospodarski značaj, so

predvsem gospodarske koncesije, ki bi jih sovjetska Rusija morala nuditi kot odškodnino. Ljenu se bo stavil pogoj, naj preosnovi sovjetsko vlado na podlagi koalicijske vseh strank, izimši monarhističnih strank.

Zveza Anglije, Francije in Nemčije — Jamstvo za mir.

Washington, 8. junija. Churchill je izjavil v govoru, da je edino jamstvo za trajen mir sodelovanje Velike Britanije, Francije in Nemčije. Razumeti moramo, je nadaljeval Churchill, stališče Francije z ozirom na sovražno Nemčijo. Francija ni ne od angleške ne od ameriške strani dobila

zagotovila za pomoč, ako bi se ponovili dogodki leta 1914. Razumljiva skrb je spravila francosko politiko v smer, ki je povzročila nesporazumljenje med Francijo in med nami. Velika Britanija naj se potruži, da omili neprijateljstvo med francoskim in nemškim narodom.

Na Daljnem vzhodu.

Na severnem Kitajskem se pripravlja reakcija. Na čelu tega gibanja stoje veliki finančniki, banke, zlasti pa kitajski akcionari železniških družb, podporo pa imajo v generalih zlasti v Mandžuriji. Zdaj se vrše volitve v parlament in vlada, v kateri sedijo večinoma zastopniki reakcije, dela

na vso moč, da bodo izvoljeni njeni partizani. Velike vsote se uporabljajo za nabiranje vojakov-najemnikov, s pomočjo katerih hočejo strmoglaviti republiko in proglašiti zopet cesarstvo. Ker se zlasti pekinška univerza temu upira, visoke šole že pol leta ne dobivajo več nobenih subsidij.

Britanska državna konferenca.

V kratkem se zberejo v Londonu ministri predsedniki Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Južne Afrike in zastopniki Indije na konferenco pod predsedstvom ministrskega predsednika Anglije kot »prvega med enakimi«. Minister za kolonije Winston Churchill, v katerem tiči veliko centralizma, je rabil za to konferenco nesrečen izraz, imenujoč jo »vsedržavni britanski kabinet«, kar je zbudilo v kolonijah velike proteste. Fakt je, da kolonije nočejo ničesar slišati o tem, da bi konferenca ministrskih predsednikov britanskih prekomorskih oblasti imela kakšno eksekutivno moč. To bi namreč bilo mogoče le, če bi se angleška ustava temeljito izpremenila, tako da bi bile oblasti po delegatih zastopane v nekem osrednjem državnem parlamentu, kojega izvršilni organ bi bil skupni ministrski svet vseh angleških oblasti skupaj z Anglijo. Na kaj takega pa ni misliti, ker se kolonije principielno upirajo vsaki centralizaciji. Medse-

bojno razmerje kolonij, oziroma njihovi odnosi do Anglije sploh niso zakonito enotno določeni; razun Indije so vse imenovane kolonije skoraj popolnoma neodvisne in skupne zunanje zadeve se obravnavajo kolegialnim potom na državnih konferencah, ki so posvetovalnega značaja. Samo Avstralija in Nova Zelandija, to je deželi, kjer se prebivalstvo sestavlja ali iz Anglosaksoncev ali iz primitivnih domačih rodov, bi se centralizaciji ne upirale, pač pa Kanada, Južna Afrika in Indija, kjer neangleški element ali prevladuje ali pa prekvaša angleške priseljenice, oziroma kjer je doma stara neevropska civilizacija kakor v Indiji. Državna konferenca, ki se te dni zbere, zato čisto gotovo ne bo niti diskutirala o kakem načrtu reforme angleške ustave, marveč se bo pečala le 1. z vprašanjem obnove angleško-japonske pogodbe, 2. z aktualnim zunanjepolitičnim položajem, v kolikor zadeva kolonije, in 3. z načinom, kako bi se mogel de-

seči principielni sporazum med Anglijo in kolonijami glede postopanja v vprašanih zunanjepolitičnega položaja sploh. Seveda se bodo obravnavale tudi trgovinske zadeve. O notranjepolitičnih zadevah kolonij, oziroma njihovih svoboščinah pa je izključena vsaka diskusija.

Druga obletnica osvoboditve Mežiške doline

— 28. V. 1919. —

Dne 29. maja t. l. so slavila prosvetna društva guštanjka drugo obletnico, kar so vkorakale jugoslovanske čete v trg Guštanj in zapodile nemške tolparje nazaj, odkoder so prišli. Na žalost se je poprej jasno vreme že dopolodne prevrglo in silni nalivi dežja niso samo zadržali številno pri-glašenih gostov iz Mežiške doline in obmejne Stajerske, ampak so tudi prisilili od-bor, da je občutno skrajšal bogati slavnostni program. — A kljub deževju je prikorakal Prevaljski »Orel« in Dravograjski »Sokol« k slavlju, in tudi zastopniki drugih narodnih društev iz Prevalj, Dravograda in Kotelj itd. so se častno odzvali povabilu.

Spominska slavnost, ki se je vršila daloma v trgu v dvorani gostilne »Balkan« deloma na vrtu gostilne Cvitanč, ki je neposredno ob kraju, kjer je padel 6. maja 1919 branec Mežiške doline poročnik Malgaj, se je razvila v mogočno narodno manifestacijo. Izrečeni so bili pomenljivi govori. Dr. Obersnel iz Guštanj je ob viharjem pritrujevanju ljudstva izvajal, da plebiscitne meje na Koroškem niso meje po volji koroškega slovenskega ljudstva, ampak z Judeževim denarjem, nečastno kupljene meje, katerih slovensko ljudstvo tostran in pa onstran ne more nikdar priznati.

Pri tej narodni slavnosti je izročil g. okrajni glavar Kakl ob toplem zatrujevanju narodove hvalečnosti svolasi materi padlega vojaka Jurija Kotnika iz Vovbr, ki je leta 1919 izkrmavel za svobodno Mežiško dolino — visoko vojaško odlikovanje reda Karadjordjevičev; občinstvo je to odlično priznanje navdušeno pozdravilo z narodno himno »Lepa naša domovina«.

Na Cvitančevem vrtu je pa spregovoril g. kaplan Oblak, kazaje na kraj, ki je pil kri osvoboditelja Mežiške doline, o poročniku Malgaju. Njegova spretna izvajanja so občinstvo kar vžgala, da je z burnim odobravanjem večkrat prekinilo govornika. Tudi mi podpisemo, da bi se brez Malgajevе požrtvovalne iniciative Mežiška dolina danes težko veselila svojega ujedinjenja z Jugoslavijo. Za Malgajev spomenik se je ob tej priliki nabralo 842 K. Pevsko in pa godbeno društvo je občinstvo izvrstno zabavalo, zato občinstvo tudi ni štedilo s priznanjem. Razšli smo se v nadi, da drugo leto ta dan proslave z nami tudi neodrešeni koroški bratje in sestre... Med slavnostjo se je odposlala ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiču in ministru Jovanu Jovanoviču udanostna brzojavka s sledečim besedilom: »Ministrski predsednik Pašič! Slovenci Mežiške doline, zbrani v Guštanju 29. maja na proslavi obletnice zopetne osvoboditve Mežiške doline, sporočajo svojo neomajeno udanost in zvestobo ujedinjeni kraljevini SHS in svojo živo vero, da se osvoboditev cele slovenske Koroške čim prej uresniči.«

»Minister Jovan Jovanovič. Slovenci Mežiške doline, zbrani v Guštanju 29. maja, proslavljajoči obletnico zopetne osvoboditve Mežiške doline, izražajo neomajeno zaupanje v Vaše besede, da Jugoslavija neodrešenih bratov na Koroškem ne pozabi.«

Od min. Jovana Jovanoviča je došlo kot odgovor na to brzojavko sledeče pismo: »Primio sam Vaš telegram iz Guštanj. Zahvaljujuči Vam na sečanju ja Vas mogu uveriti, da ču ja lično uvek raditi, da istorijska i stvarna pravda budu zadovoljene. Nadam se, da čemo svi, i vi tamo, naročiti vi tamo, i mi ovdje najzad uspeti da Koroška bude opet u svome jatju. Ako Koroški, koji su danas po nevolji u Avstriji budu istrajni mi čemo i uspeti u tome. — Vaš preudani Jov. M. Jovanovič.«

Hvaležni smo g. ministru za te besede, ki so za koroške Slovence polna sladkega utrujanja...

Italijanske zunanje in notranje zadeve.

Vprašanje baroške luke.

Na seji italijanskega ministrskega sveta 7. t. m. v Rimu je min. za zun. zadeve grof Storza sporočil svojim kolegom, da se je 6. t. m. sklenil v Belgradu sporazum med Italijo Jugoslavijo in svobodno reško državo glede Reke in Baroša. Italijanski listi poročajo, da sta se italijanska in belgrajska vlada sporazumeli na podlagi teh načel: Reka in Baroš tvorita v prometno-trgovinskem oziru neločljivo enoto. Zato bo upravo celokupne reške luke vodil konsorcij, v katerem bo vsaka država imela po dva zastopnika. Jugoslavija bo uživala v reški in baroški luki približno iste ugodnosti kakor jih ima zdaj Češkoslovaška v Trstu.

Parlament.

Giolitti je na isti seji ministrskega sveta naznanil, da bo v prestolnem govoru ob

otvoritvi parlamenta naznanil sledeče vladne reformne načrte: Reforma uprave, reforma šolstva, reforma delavskega sveta, kontrola nad tovarnami, proporcionalno zastopstvo v sindikatih, rešitev invalidnega vprašanja in agrarna reforma. Glede državnih uradnikov, ki štrajkajo, vlada nikakor ne misli odnehati. Poslanci se mislijo za uradništvo zavzeti pod pogojem, da se izvede temeljita reforma birokracije in svetujejo uradnikom, naj zopet začno z delom.

Odprava zadnjih vojnih naredb glede prehrane.

Komisariat za ljudsko prehrano je ukinil vse omejitve glede prehrane in svobode trgovine. Kruh, riž, krompir, meso etc. se ne bodo več racionalizirali. Ukinjena je tudi policijska ura (11. ura) glede javnih lokalov.

Irsko ministrstvo.

London, 9. junija. Za severnoirski kabinet se izvrše nastopna imenovanja: Ministrski predsednik sir James Craig, finančni minister Macdonald Pollack, notranje in delovno ministrstvo S. M. Andrew, prosveta lord Londonderry, poljedelstvo in trgovina N. Archibald.

Stavka angleških rudarjev se bliža koncu.

London, 9. jun. Vedno bolj se utrjuje upanje, da se premogovna kriza kmalu reši. Sinoči so se sestali zastopniki delodajalcev in delojemalcev, da sestavijo predloge, ki se v petek predložijo zastopnikom delodajalcev, ki pridejo v London. Obe stranki predlagata, naj o novih predlogih odloči glasovanje rudarjev. Ta predlog bo prejkone sprejet. Mogoče pa je tudi, da vzamejo zastopniki sami nase odgovornost za sprejetje predlogov, vsled česar bi odpadlo glasovanje. Ako pa pride do glasovanja, je gotovo, da se rudarji izrečejo za vzpostavitev dela. Po določbah strokovnih organizacij morata namreč dve tretjini vseh glasovalcev glasovati za nadaljevanje stavke.

Politične novice.

— Za avtonomijo Slovenije, kakor jo zahteva Slovenska ljudska stranka, se je na svojih sejah izreklo že nad 50 novih občinskih odborov na Štajerskem.

— Temu treba se privaditi... Ogorčenost in potrnost je prevzela po politvah ljubljanskega župana voditelje liberalne stranke. Kar nemogoče se jim zdi, da bi mogli zasesti župansko stolico v Ljubljani, mož iz kake druge stranke, saj so liberalci gospodarili v Ljubljani skoro 40 let. »Jutro« in »Slovenski Narod« bljujeta ogenj in žveplo na stranke, katerih zastopniki v občinskem svetu so odklonili kandidata centralistične policaj-demokratske stranke. Dasi demokratje dobro vedo, da med Slov. ljudsko stranko, Narodnimi socialisti, Socialdemokrati in komunisti ni bilo nobenega kompromisa in nobenega dogovora, pišejo njihova glasila o takem kompromisu na dolgo in široko in z očitkom, da je Narodno socialistična stranka zatajila svoj svobodomiseln program in z izmišljotino, da je NSS dal SLS formalne obveze, skušajo razpaliti svobodomiselne instinkte med bivšimi pristaši JDS in reševati svojo polomljeno ladjo. »Slovenski Narod«, ki si je

dal patent državnopravnega organa, se tudi to pot ni mogel otrestiti svojega prirojenega mu denuncijantstva. Piše namreč, da je v taboru, v katerem vedri in oblači Gosarjeva struja, tista skupina, ki je stavila za svoj glavni cilj, razkosati našo državo in jo s tem razkosanjem končno razbiti. Jutri bo seveda »Slov. Narod« v svoji znani navinosti zopet objavil modri izrek kakega modrejšega demokratskega državnika, da opravljajo najbolj protidržavno rovarjenje tisti, ki podtikavajo avtonomistom protidržavne tendence in na vse strani lažejo notranjemu in zunanemu svetu, da kar mrgoli v Jugoslaviji protidržavnih elementov. Pametni svet se iz teh državnopravnih frazerjev že brije norce, kakor se smeje reakcionarnim policaj-demokratom, kadar govore o naprednosti. Mednarodni klerikalizem je »Slovenskemu Narodu« strašen bav-bav. Liberalnega reakcionarca kar trese mrzlica, kadar sliši besedo »mednarodni klerikalizem« in mu bode treba najmanj še 50 let kulturne študija, da se bo preril preko svoje kulturne omejenosti in znal delati najelementarnejše logične zaključke. Versko prepričanje je internacionalna zadeva, kakor je protiverska borba framazonov internacionalna. Vsa jeza in fraze pa demokratom ne bodo nič pomagale in njihovemu neomejenemu gospodarstvu v Ljubljani je odklonilo in kakor težko jim je, vendar temu treba se privaditi!

— Še vedno ni jasne vladne izjave o luki Baroš. Vlada g. Pašića je s svojo noto na konferenco zastopnikov velesil v Parizu glede Koroške napravila lepo gesto, ki jo je ves narod z največjim zadovoljstvom pozdravil. Vsi znaki pa kažejo, da se Nemška Avstrija iz tega koraka naše vlade norčuje, ker je najbrž prepričana, da bo ostalo samo pri lepi gesti in da bo naša diplomacija zamudila tudi v tem vprašanju ugodni trenotek. Iz Pariza se nam poroča, da se je vrhovni svet odgodil na nedoločen čas in naša vlada čaka in čaka. Ne, ne čaka, kjer je treba kaj izgubiti. Po rapalski pogodbi pripada luka Baroš nam, toda po poročilih italijanskih listov je bil tozadevni pasus v pogodbi nejasen in je bilo treba novega dogovora. Na drugem mestu objavljamo italijansko poročilo, glasom katerega luka Baroš ni več naša izključna posest. Naša vlada pa molči. Ali ima slabo vest? Če italijanska poročila ne odgovarjajo dejstvom, naj jih dementira; ako pa so resnična, zakaj vlada ne izda tozadevnega komunikeja? Ta vladni molk je sumljiv in neopravičljiv!

— Druga laž g. posl. Drofenika. Posl. SKS Drofenik je pravil v konstituenti razne storije o duhovščini. Eno tako storijo o g. župniku Pavliču smo že razkrinkali kot neresnično. Sedaj pa objavlja g. župnik Fr. Hohnjec v »Straži« z ozirom na Drofenikove trditve, da je »kaplan Hohnjec v Smarju na prižnici politiziral in nato pred kmeti jokajoč izgovarjal: »Jaz moram na višji pritisk, tole: »1. Ni res, da bi politiziral v cerkvi; kdor Vam kaj takega trdi, ta laže in ne ve, kaj je sploh politika. Če sem govoril o preganjanju Cerkev od apostolskih časov sem ter omenjal sl. španskega državnika Danzo Kortesa, ki pravi: »Ako slišim koga zaničevati vero in katoliško Cerkev potem si mislim, ta ni izpolnjeval ali šeste, ali sedme zapovedi božje.« In slavni francoski matematik in zvezdoslovec Peter Bouguer je priznal na smrtni postelji: »Jaz sem bil le zato brezverec, ker sem bil npravo pokvarjen.« To sem govoril 15. nedeljo po Binkošti in mislim, da to ni politika. 2. Laž je, da so me kmetje obkolili in govorili zgoraj navedene besede; me sploh nikdo ni vprašal radi pridige. 3. Laž je in sicer podla laž, da bi se bil razjokal in se opravičeval, da moram na »višji« pritisk (politizirati v cerkvi). — Gosp. poslanec, predno govorite, prepričajte se o resnici! Fr. Hohnjec, župnik.

— Vprašanje naše severne meje. — Belgrad, 9. junija. Parlamentarni krogi trdijo, da je potovanje naših delegatov v Pariz v zvezi z določitvijo naše meje na severu.

— Pravilna sodba o ustavi. Radikalni poslanec g. Čeda Kostić je v svojem govoru v konstituenti povodom debate o 3. oddelku ustave kritiziral ustavni načrt. Dejal je, da je v ustavnem odboru bilo sprejetih več nepotrebnih določb samo radi tega, da zadovoljijo strankarske namene. Ko bo ustava sprejeta, se mora politični položaj spremeniti in nepotrebne določbe v ustavi se ne bodo izvršile, ampak bodo ostale mrtve črke na papirju, ker ustava ne predpisuje roka, v katerem se mora izvršiti specialno zakonodajstvo.

— Grof Begouen o razmerju Francije do Jugoslovancov. Sarajevski »Jugoslovanski List« objavlja 8. t. m. uvodnik iz pisa g. Comte Begouena. G. Begouen se z velikim veseljem spominja g. dr. Žolgerja, ki je zagovarjal tesne zveze med Francozi in Jugoslovani. Simpatije Francoske so bile aktivne na strani kraljevine, saj sta bila Maribor in Prekmurje vsled energične akcije Francoske pripojena novi kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Francozi hočejo ostati verni prijateljstvu z Jugoslovani in nočejo, da se bi med nami pojavil katerikoli oblaček.

— Dimitrov in Pašić. »Echo de Bulgarie« objavlja izjavo bolgarskega notranjega ministra g. Dimitrova o razgovoru z g. Pašićem v Belgradu. Moja turneja — je dejal Dimitrov sotrudniku »Echo de Bulgarie«, je trajala približno dva meseca. Zadnji obisk je bil v Belgradu. To je bila ena mojih največjih skrbi, ker sem prišel tja pod posebnimi pogoji. Sprejet sem bil dobrohotno, rekel bi prisrčno. Dne 30. maja sem imel sestanek z g. Pašićem. Pašić ni mnenja, da je bolgarski narod zakrivil vojno, ampak prejšnje vlade. Bolgarska, je dejal Pašić, dnevno doprinese dokaze svoje dobre volje in izpolnjuje obveznosti mirovne pogodbe. Narodi v Jugoslaviji pravilno spoznavajo potrebo zbližanja in sporazuma med obema državama. G. Dimitrov je z uspehom svojega obiska pri g. Pašiću izredno zadovoljen.

— Namestnik finančnega ministra g. dr. Krizman je 8. t. m. prevzel svoje začasno mesto.

— Minister Drašković se je vrnil. Belgrad, 9. junija. Danes se je v Belgrad vrnil notranji minister Milorad Drašković, ki se je nahajal v inozemstvu 20 dni na oddihu.

— Zborovanje avstrijske krščansko-socialne stranke. 8. t. m. popoldne se je pričelo zborovanje avstrijske krščansko-socialne stranke na Dunaju. Na ta strankin zbor je prispelo nad 150 deleatov iz cele Avstrije. Na zborovanju, ki bo trajalo več dni, se bo sklepalo o strankinem programu in njeni taktiki, predvsem pa o notranji organizaciji stranke. Prvi dan je podal načelnik krščansko-socialističnega parlamentarnega bloka, poslanec dr. Seipel, obširno poročilo o političnem položaju.

Dnevne novice.

— Bolezen kralja Petra. Belgrad, dne 9. junija. Nj. Vel. kralj Peter je od včeraj popoldne boljši. Zdravijo ga dr. Nikolajević, dr. Germanović in dr. Kloačanin. Poročilo o kraljevem zdravju se vsak dan brzojavno odpošlje regentu Aleksandru in princezinji Jeleni. General Zečević, ki je prvi kraljevi adjutant, vsak dan obvesti o kraljevem zdravju ministrskega predsednika Pašića.

— Izizivanje v šoli. Ministrstvo prosvete je z razpisom z dne 17. februarja 1921, štev. 4496, poverjeništvu za uk in bogočastje pa z dne 12. apr. 1921, štev. 1102, dovolilo, da se odobri knjižica »Narodne himne in domorodne pesmi za mladino«, ki jo je priredil ljubljanski učitelj Fran Marolt. — Pripomnimo, da se nahaja v tej zbirki tudi »Sokolska«. Kakor čujemo, liberalni učitelji prav pridno in demonstrativno uče zlasti sokolsko himno. Ker pač ogromna večina krščanskih staršev in njih otrok noče s Sokolom, čigar protiversko podlago kaj dobro poznajo, ničesar imeti skupnega, je učenje sokolske himne pri pouku v šoli gotovo izizivanje. Somišljeniki, storite svojo dolžnost! Poučujte ljudstvo in pridno razširjajte vsepovsod knjižico »Ajmo mi Sokoli«, ki jo dobite pri Katoliški Ligi v Ljubljani.

— Višnja gora. Za župana v Višnji gori je bil izvoljen pristaš SLS, g. Fugec. Od svetovalcev sta dva pristaša SLS, eden pa JDS.

— Tržič. Za župana je bil izvoljen s pomočjo socialnodemokratskih glasov Ivan Lončar, pristaš JDS. Od občinskih svetovalcev sta dva demokrata in dva socialna demokrata.

— Podružnica Jugoslovenske Matice v Litiji priredi v nedeljo, dne 12. t. m. ob 16. uri javno tombolo. Ker so železniške zveze jako ugodne, kliče podružnični odbor vsem rodoljubom in prijateljem lepe nara: »Na svidenje v nedeljo.«

— Društvo za varstvo otrok v Logatcu priredi v nedeljo 19. junija t. l. in ne kakor je bilo pomotoma javljeno 12. junija — ob 8. uri zvečer v prostorih katoliškega izobraževalnega društva v Dolenjem Logatcu petdejsko igro »čvrček«. Ker je čisti dobiček namenjen za revne otroke po v vojni padlih vojaki, se prosi mnogobrojne udeležbe.

— Železniški promet z Avstrijo. Na konferenci naših in avstrijskih delegatov v Celovcu se je dosegel sporazum, da se bo od 15. t. m. otvoril železniški promet na progh Maribor — Špilje — Radgona, Špilje — Maribor — Celovec in Dravograd — Labud — Zeltweg.

LISTEK.

Fran Radešček:

Preko Albani

(Dajle.)

Najino prenočišče.

Potrkam na vrata. Kmalu zaropota lesen zapah na vratih in na pragu se prikaže visokorastel Turčin v fesu. Srbsčino je lomil še dokaj razumljivo. Vprašal je naju kaj želiva in ko je čul, da iščeva prenočišča, nama je velel vstopiti. Zaprl je nato zopet vrata s zapahom, medtem pa sva se midva seznanila z novo družbo. Bili so trije uradniki in neka gospa. Prostor, v katerem smo bili zaprti, je bil zelo tesen. Na priprostih policah je bilo nekaj raznega trgovskega blaga, na sredi te prodajalne pa je stala pločevinasta posoda, v kateri je žarelo oglje. Na žrjavici je stal lonec z vročo vodo.

Turčin je nama takoj pokazal prenočišče. Bil je to majhen prostorček izpod lesenih stopnic in je najbrž služil za skladišče. Za postelj so služila gola tla. Za to prenočišče je Turčin zahteval po dva dinarja v srebru od vsakega. Ker nisva imela srebrnega denarja, je nama »uslužni« nevrnik ponudil, da nama zmenja denar in sicer po 5 dinarjev za desetdinarski bankovec. Drugo nama ni ostajalo kot udati se v božjo in Turčinovo voljo. Za ostale tri dinarje sva si kupila sladkorja, vžigalce in cigaretnih papirkov. Sladkor

je računal po 10 dinarjev v srebru za kilogram.

Ko sva tako zopet prišla do aprovizacije, sva si skuhala čaj in z njim potolajila glad. Ker je tudi ostala družba odhajala k počitku v poleg ležečo sobico, sva tudi midva zlezla pod stopnjice kakor sv. Aleš, ki je tudi pod »štengami« spal.

Nemirno spanje.

Brleča sveča v prodajalni, ki je še nekoliko borno razsvetljevala skozi široke špranje našo spalnico, je kmalu zamrla. Nekaj časa sva še poslušala hropenje in pretezanje Turčina na tleh v prodajalni, nato pa sva trdo zaspala s torbama pod glavo in odeta z najinimi plašči. Mraz me je ponoči nekolikokrat prebudil in ko sem iztegnil svoje noge, sem nehotel lopnil ob vrata, da so se s treskom odprla. Razen mojega tovariša je še nekdo nekaj zamrmral, nato pa je zopet nastala tišina. Ker se je ta preklicana vratom podobna »lesa« sama od sebe zapirala, je tudi moj tovariš, kadarkoli je izprožil noge, butnil ob vrata. V takih slučajih je bilo godrnjanje že bolj razločno. Potihoma sva se s prijateljem dogovorila, da bi bilo dobro postaviti čevlje pred vrata, da se ne zapirajo, toda se nisva mogla odločiti, čegave čevlje naj bi izločila nevarni poskušnji o poštenosti gostoljubne strehe nad nama.

Končno sva zopet zaspala in skršena ležala še potem, ko je že prodirala dnevna svetloba skozi špranje v najino spalnico.

V taborišču.

Zavžila sva še malo toplega čaja ter nato zapustila »hotel«.

V taborišče sva prispela ravno pravi čas. Vojakom se je delilo žito namesto kruha in po tri srebrne dinarje kot dar našega generala Petra Bojovića. Žita sva dobila polno kapo, ki sva ga pa pozneje pri Arnavtih spremenila za dva srebrna dinarja na vsakega.

Ravno sem gledal, h kateri skupini bi se pridružil, ko čujem izza sebe svoje ime. Bil je glas mojega dobrega komandanta čete. Pristopil sem k njemu in ga po predpisih pozdravil.

»Ali si bil kdaj prej vojak?« — me vpraša z glasom, ki je hotel biti strog.

»Nisem, gospod poročnik.«

»Vendar bi moral vedeti kaj je vojaška disciplina, saj si že dosti dolgo v srbski vojski.«

»Ne čutim v sebi nagnjenja za vojaški poklic« — odgovoril sem mu iskreno.

»Toda na to se moraš privaditi. Odslej sicer ne boš vršil stražarske službe, pač pa se moraš udeleževati vežbanja, dokler si v moji četi.«

»Razumem, gospod poročnik« — pozdravil sem in se obrnil na peti, hotec oditi zopet v mesto.

»O, počakaj, počakaj! V mesto ne smeš več, ker te drugače ne dobim na vežbališče. Stopiva tu sem k naredniku.«

Končno osvobojen vsake službe.

Prijel me je za rokav in me odvedel k naredniku, ki je z nekoliko vojakov sedel

ob ognju. Čim se je približal poročnik, so takoj vsi vstali in pozdravili.

»Naredniče, tukaj ti izročam tega moža. Pazi nanj in ne puščaj ga izpred oči! Podučuj ga o vojaški disciplini, popoldne pa se mora udeleževati vežbanja! Stražarenje in drugo delo mu ni treba nalagati. Naj sedi tu pri tebi ob ognju.«

No, narednikovo surovost sem že poznal, zato mi ni bilo nič kaj po volji poslušati njegove nauke. Zato sem se obrnil k poročniku in ga začel prositi, naj mi dovoli, da vsaj ponoči spim v Lješu pod streho, ker sem prehladen in slab ter bi me spanje na vlažni zemlji ob hladnih nočeh brez odeje lahko stalo življenje. Že površen pogled name ga je moral prepričati, da resnico govorim. Saj sem pa tudi bil shujšan kot trlica. Toda ni se dal omečit.

V tem pa pristopi major Vučković, komandant taborišča.

»No, kaj pa je tebi, gospod Franjo« — me ogovori dobrohotno.

Razložim torej tudi njemu svojo prošnjo. Major se nasmehne in pravi poročniku:

»Pusti ga, pusti, sedaj ga itak ne ra: biš.«

Zahvalil sem se, salutiral obema in se obrnil k izhodu. Gledala sta še nekaj časa za menoj, dokler jima nisem izgnil med prvimi lješimi hišami izpred oči.

Točno ob določeni uri sem bil vsak dan v taborišču, pokramljal prijateljsko s poročnikom, prejel pripadajočo mi hrano in zopet odšel.

— Iz Dobrépolj. Gospod urednik! — Dovolite iz naše fare, v kateri so se odigravali v zadnjih dveh letih in se še odigravajo hudi politični boji, po dolgem času daljši dopis! — Dobrépolje je velika fara, obsega občino Kampilje, Podgora in Videm. Od prevrata do danes se bje pri nas neizprosno boj med krščanstvom in skritimi svobodomiselnimi silami. Zlasti se je SKS pod Puceljvim vodstvom zaklela na našo faro, hoteč podvreči si neomajno trdnjavo SLS. Može kot: Mustar, Kavčič, Jaklič, Špiček, Gučman, zdenski Klinec in Škulj ter ilovski Škinder so si prizadevali vse, da pripeljejo dobrepoljsko dolino v samostojno skrinjo. V ozadju pa jim je pomagala tiho, prikrito, hinavsko novopečena oseba, ki šele stopa v svojem svobodomiselnstvu na plan in ki si še ni zaslužila slovesa svojega dobrega očeta, da bi jo navajali v našem časopisu. Vse skupaj ni pomagalo nič. Naši ljudje so stali na straži in zavrli nasprotni plaz, da je hreščalo, da hreščali še danes. Ene hiša, gnezdo liberalizma, je v naših ljutih, včasih v osebni segajočih krajevnih bojih kapitulirala: Tiha je zdaj, pusta in prazna. — Tudi danes odmeva se bojni klic, mnogo imajo govoriti nasprotniki, mnogo se naši kažejo premalodušne, a to bo vse polagoma pleglo, ostal pa bo čist sad: *Sijajna zmaga katoliškega načela v Dobrépoljah nad silnim in nasilnim svobodomiselnstvom*. Brez žrtve je bilo to nemogoče. Žrtvoval pa se je oni, ki ima največ smisla za splošno korist, ki ima največ poguma, volje in sape in ki mu ni mnogo na tem, kaj blebečejo svobodomiselnne čenče in kakšna zlagana poročila prinaša nasprotno časopisje. Vkljub silni nasprotni agitaciji je dobila SLS dne 28. nov. 1920 420, SKS pa le 152 glasov. Pucelj in njegovi nimajo pri nas tal. Lansko leto je SKS bahato trdila, da ji je že zasiguran podgorski in videmski župan. Pa je prišlo drugače! V občini Kampilje, kjer je županoval in strahoval svoje občane 25 let znani stari liberalci Franc Mustar, je bila sama lista SLS. Mustar je padel v nižino in ima komaj pet pristašev v celi občini. V občini Podgora je vodil boj za samostojnega župana proti Josipu Zevniku malovaški Gučman, mož gostih besedi. Še lansko leto so on in njegovi »delali« svojega župana. Pri volitvah pa je dobila SLS 12 odbornikov, Gučman-Ponikvar-Jaklič-Ivanova »samostojna« pa uboge 41 Josip Zevnik, ki je vzorno vodil županske posle 13 dolgih let, ki je pošten in spoštovan mož, ki je v ostudnem blatnjaju od svojih nasprotnikov skoraj osivel, se je zahvalil za zaupanje od strani volivcev in se umaknil: Starost in gospodarstvo mu ne dopuščata županovanja. Izvolili pa so za župana njegovega 28 let starega sina, posestnika iz Bruhanje vasi, vzornega gospodarja in zvestega pristaša SLS. Vemo, da bodo nasprotniki tudi njega blatili, v podkrepilo pa naj bo mladi, odločni župan prepričan, da ga bomo mi ščitili na celi črti! V videmski občini je izvoljen županom znova Josip Preslesnik. Naj živil Nasprotniki so izmed 16 odbornikov dobili pet! — Oh, ali je gospod Kavčič jezen! Štacuno ima, krčmo, liberalci je že bil, sedaj je samostojen, »pozarni ogenj vodi, da Sokola bi vztrepetal, pa ga ne marajo za župana! SKS je nazadovala od novembra za 30 glasov. Celo bivši zaupniki jo zapuščajo.

— Prijet defraudant. Nakupovalec jugoslovanskega ministrstva za ljudsko prehrano Radolič, ki je v Zagrebu dvignil na račun svoje oblasti 330.000 dinarjev in nato pobegnil, je bil dne 6. t. m., ko je hotel v Gradcu stopiti v svoj avto, aretiran s svojo ženo vred. Njegov poizkus podkupiti organe, se je izjalovil. Neki potnik, ki je kot sokrivac Radoliča spravil kovčeg zadnjega na Dunaj, je bil tamkaj aretiran. V kovčku, ki je imel skrit predal, je bilo veliko denarja. Posrečilo se je dobiti nazaj vso poverjeno vsoto.

— Čuden konec »O du mein Oesterreich«-afere. V notici pod tem naslovom v včerajšnji številki »Slovenec« je pomotoma izstalo, da se je vršila cela zadeva v Mariboru.

— Nesreče. Mlinsko kolo je zdrabilo desno roko 77 letnemu vžigarku Francu Zormanu v Kresnicah. — V desno roko se je vsekali na Javorniku 22 letni lesni delavec Lovrenc Smolej. Poškodba je težka. — Dne 6. t. m. je predčasno eksplodiral naboj v rudniškem kamnolomu v Zagorju. Poškodovan je bil na obeh očesih 19 letni delavec Rudolf Lukač iz Toplice.

Štajerske novice.

Celje. V nedeljo 12. t. m. se vrši velika prireditev Jugoslovanske matice. V soboto zvečer bo kres na stremem gradu, v nedeljo ob 11. uri dop. promenadni koncert, ob 3. uri pop. pa veselica na »Glaziji«. Vstopnina 4 krone. Sodelujeta dve godbi, več pevskih zborov, tamburaši itd. Za prireditev vlada veliko zanimanje.

Dečji dan v Celju se je vršil kakor povsod v znamenju ljubezni do revne dece in mladine. Občinstvo je pridno segalo po cvetlicah in znakih. Saj je bil namen tega dečjega dne nad vse blag. A nekaj se je zgodilo v Celju, kar se gotovo pri sličnih prireditvah ne zgodi lahko. Večerna prireditev v Narodnem domu je imela stran-

karski značaj. Mnogo naših somišljenikov se je z veseljem udeležilo dobrodelne prireditve. A kaj se zgodi? Sokolski orkester iz Laškega je otvoril slavnost — s sokolsko koračnico! To je netaktnost, ki se ne da opravičiti. Kaj porečejo k temu naši somišljeniki, ki so zastopani v odboru krajevne zaštite? — Da je predsednik zaštite, ravnatelj Bizjak, proslavljal v »slavnostnem govoru« ministra dr. Kukovca, se nam ne zdi čudno, ker klečeplazenje in lizanje dandanes veliko zaleže.

Ljubljanske novice.

Ij »V Belokrajino«. skioptično predavanje se vrši v petek, 10. junija ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma. Vabijo se člani krščanskih socialnih organizacij.

Ij Česká obec v Ljubljani opozoruje opetne svoje člene na prednášku, která se kaná v pátek, dne 10. čerona v 8. hodině večer ve velkí dvorani narodnega doma. Předmět je Slovaško o jeho národní kroje. Zúčastněte se hojné. (k)

Ij Jadranska banka. »Jugoslavija« poroča, da je g. Praprotnik, ravnatelj Jadranske banke, odstopil. Odstopil je tudi drugi ravnatelj g. dr. Kavčnik. Upravni svet je poveril z ravnateljskimi posli g. Kamenaroviča. — Ljudje, ki poznajo g. Praprotnika od blizu, ga cenijo na 150 milijonov kron, in pristavljajo, da ima polovico tega denarja že v Švici, zato ga ta udarec ne bo prebridko zadel. Čujemo, da snuje svojo lastno banko.

Ij V soboto in nedeljo večer vrtni koncert v hotelu Triglav, Kolodvorska ulica. Za obilen obisk se priporoča Alojzij Zorčič, hotelir. (k)

Ij Tatvine pri Szantnerju. Gospa Josipina Radanovič nam poroča, da ni v nobeni zvezi z gospodično Radanovič, ki je zapletena v to afero.

Ij Zadruga mesarjev in prekaževalcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da se bo preiskušnja za pomočnike vršila dne 17. junija t. m. od 8. ure dalje v mestni klavnici. Prisiljeni se morajo vsi vajenci, ki bodo delali preizkušnjo, pri g. predsedniku za komisijo, g. Josipu Primcu, Delarska ulica št. 8. izkazanim spričevalom. (k)

Ij Padla je kolporterka Neža Zrimšek na Mestnem trgu in si zlomila desno roko.

Najnovejša poročila.

VTIS LJUBLJANSKIH VOLITEV V BELGRADU.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Izid volitve župana v Ljubljani je vlado in vladne stranke naravnost konsterniral. Nezaupanje radikalov do slovenskih demokratov, ki nimajo očitno nobenih tal med slovenskim ljudstvom, raste. Ugledni zastopniki radikalne stranke se ostro izražajo proti nadaljnjim koncesijam slovenskim demokratom, ki so izgubili v Sloveniji svojo zadnjo postojanko.

DEBATA DALEKOSEŽNIH POSLEDIC.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Jugoslovanski klub bo ob priliki debate o osmem oddelku ustave, ki se bo pričela prihodnji teden, najobsejnejše razložil svoje avtonomistično stališče in pokazal edino platformo, na kateri je mogoče sporazum. V imenu kluba bodo govorili posl. Barić, dr. Gosar i. dr.

GOVORNIKI JUGOSLOV. KLUBA K 7. ODDELKU USTAVE.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) V soboto se bo v konstituenti razpravljalo o oddelku ustave, ki govori o parlamentu. Stališče Jugoslovanskega kluba glede politične in gospodarske zbornice bodo razložili poslanci dr. Hohnjec, Sušnik in Rebac.

USTAVNI ODBOR ODGODEN.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Seje ustavnega odbora so odgojene na nedoločen čas.

RADIKALI ZA IZLOČITEV 8. ODDELKA.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Dejstvo, da je vlada ponovno odgodila seje ustavnega odbora in da se ni razpravljalo o 8. oddelku ustave, potrjuje vesti, da so v vladnih klubih nesložni v tem, kaj naj napravijo s členom o razdelitvi države. Radikali in demokrati se v glavnem strinjajo glede centralizma, vendar niti prvi niti drugi radi strankinih ozirov ne bi hoteli, da popolnoma prelomijo s Hrvati in Slovenci, ker se boje boja za revizijo ustave. Radikalci se boje, da bi jih demokrati po sprejemu ustave ne izrinili iz vlade. Zato predlagajo, naj se člen o razdelitvi države črta iz ustave in se izroči zakonodaji. Demokrati se pa upirajo vsakemu popuščanju. Muslimani so zadovoljni s tem in bodo za to glasovali. Opozicija vladi nič ne zaupa in bi črtanje člena o razdelitvi države ustavo nič ne približalo k avtonomističnemu stališču. Opozicija se pripravlja na najhujši boj v konstituenti.

HVALI REAKCIJO, PA BOŠ DRŽAVEN.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Belgrajsko časopisje se močno zaganja v govore dr. Korošca, Barića in dr. Šimraka na osiješkem zborovanju. Pravijo, da so ti govori — protidržavni.

BORBA SKS ZA KORITA.

Belgrad, 9. junija. (Izv.) Zadnje dni so poslanci Samostojne kmečke stranke sta-

vili Nikoli Pašiču nove zahteve, ki so večinoma materialne, praktične in osebne narave. Tako zahtevajo, da mora dobiti poslanec dr. Vošnjak kako inozemsko poslatništvo. Če Pašič ne bo hotel ugoditi vsem zahtevam, grozijo samostojni, da bodo zapustili konstituento in se pridružili Radićevi akciji.

ZADNJI KORAK DEMOKRATOV V NESREČNI VALUTNI REFORMI.

Belgrad, 9. junija. Včeraj je minister za šume in rude dr. Krizman kot zastopnik finančnega ministra podpisal odlok, s katerim se odpravlja uradno računanje s kronami ter se uvaža kot računsko enota dinar za vso državo.

POPOLN SPORAZUM Z ITALIJO.

LDU Belgrad, 9. junija. (ZNU) Jugoslovanski in italijanski delegati za trgovinska pogajanja so se sporazumeli na konferenci v vseh točkah razen glede obrežne plovlbe, ribolova in rečne plovlbe. Jugoslovanski delegati so zahtevali, naj določila o plovlbi ne pridejo v pogodbo. Italijani pričakujejo z ozirom na to vprašanje navodil iz Rima. Delegati so se sporazumeli glede konvencije za varstvo proti tihotapstvu.

TEŽKOČE PRI SESTAVI KONCENTRACIJSKE VLADE NA ČEHOSLOVAŠKEM.

Praga, 9. junija. (Izv.) Listi poročajo, da je sestava koncentracijske vlade vnovič zadela na težkoče, katere je povzročilo vprašanje prehrane.

O ČEM BO RAZPRAVLJALA KONFERENCA V PORTOROSE.

Praga, 9. junija. (Izv.) Konferenca nasledstvenih držav, ki se bo pričela 15. junija v Portorose, bo razpravljala o prometnih in gospodarskih vprašanjih.

NOV LIST ŽIDOVSKIH KOMUNISTOV.

Praga, 9. junija. (Izv.) Židovski komunisti na Češkem bodo pričeli izdajati svoj list, ki se bo imenoval »Der Funke«.

ČEŠKI RUDARSKI STROKOVNJAKI NA RUSKEM.

Praga, 9. junija. (Izv.) Na prošnjo ruskega ljudskega komisarja za rude je odšlo v Rusijo 14 rudarskih strokovnjakov.

NERESNIČNA VEST GLEDE VODSTVA SLOVAŠKE LJUDSKE STRANKE.

Praga, 9. junija. (Izv.) Vest, da se je na pobudo papeževega nuncija Nicare odvezlo vodstvo slovaške ljudske stranke Jurigi in Hlinki ter izročilo Šrameku, je neresnična.

TEPEN SOCIALNO-DEMOKRATIČEN MINISTER.

Praga, 9. junija. (Izv.) Bivši socialno-demokratični minister Johanisch je imel v Würtembergu shod. Med govorom so ga pa poslušalci vrgli na tla in ga suvali z nogami.

Dijaški vestnik.

d Danica. V ponedeljek 13. t. m. se vrši ob 8. zvečer v dvorani akad. doma (Miklošičeva cesta) redni mesečni občni zbor »Danice« s sledečim spredom: 1. Čitanje zapisnika zad. obč. zbora. 2. Nagovor predsednika. 3. Poročila odbornikov. 4. Sprejem novih članov. 5. Slučajnosti. Pozivam tovariše in tovarišice, da se obde zbora udeležijo polnoštevilno in sicer s trakovi. — Papež — predsednik.

Orlovski vestnik.

Gorenjski orlovski tabor.

1. Gorenjski orlovski tabor bo v nedeljo, 3. julija letos v Kranju. Vse občine, župnije in vasi bodo poslane tja obilno zastopstvo, vsa organizirana katoliškonarodna mladina se bo zbrala ta dan v lepi gorenjski prestolici. Poleg Orlov in Orlic bodo nastopili prvič tudi pevski zbori naših društev združeni v mogočno četo. Če bo mogoče, bodo vozili posebni vlaki v razbremenitev običajnih vlakov.

Po 9. uri se bodo zbrali in uredili v pisan spred med postajo in mostom: Orli, Orlice, zastave, trobentači, narodne noše, jezdecji, pevci, godbe, skupine, gosti. Ko pride več tisoč glav broječa armada na trg, bo tam maševal prevzvišeni gosp. škof dr. Karlin, pridigal pa g. župnik dr. Klinar T., peli bodo pa gorenjski pevci (več sto). Ob dveh doblu litanije Matere božje na trgu. Ob 3. uri se prične javna telovadba na Farovski loki. Med odmorom bodo igrali godbe in bo govoril predsednik Orlovske zveze Josip Pirč. Po telovadbi bo na loki ljudska veselica ob petju, godbi, potrežbi (šotori z okrepčili) in srečolovu, ki bo nudil bogate darove iz cele Gorenjske.

Ta tabor bo največja prireditev tega leta v Sloveniji. Pokazal bo zavednost Gorenjcev in moč naše organizirane mladine. Bomo videli, kaj znaajo in kako se drže naši fantje in dekleta!

Vstopnice za telovadbo in veselico se bodo prodajale po 10. juniju v Kranju, v Ljubljani, Kamniku, Škofji Loki, Trzinu, Radovljici, na Jesenicah in pri vseh orlovskih oddelkih, na dan tabora pa pri blagajni na telovadišču po 8 in 5 dinarjev (sedeži) ter po 2 dinarja (stoječa).

Desetletnica šentpeterskega Orla v Ljubljani dne 12. junija 1921: Vlaki prihajajo zjutraj v Ljubljano: Dolenjski vlak 8.03, Gorenjski 7.10, Vrhnica 6.25, Kamnica 6.30, Zagrebčan 5.40. Izstopijo vsi na južnem kolodvoru, kjer bodo pri vsakem vlaku reditelji.

Zbirališče za vse zastopnike društev ure na Medjatovem d. (Vzajemna zavarovalnica). — da se drže vsi točnosti.

Veliki ljudski ko- velikli dvorani hotela Union in verandi se čer točno ob 7. uri, kjer sodelujeta dve g. gajna se otvori ob 6. zvečer.

Javna telovadba se vrši na Medjatovem dvorišču, Dunajska cesta 12 (Vzajemna zavarovalnica) točno ob 3. uri popoldne. Blagajna se otvori ob 2. uri popoldne.

Ljubljanski Orli in Orlice V petek, 10. junija 1921 ob pol 9. uri zvečer se vrši v veliki dvorani Ljudskega doma skioptično predavanje »Izlet v Belokrajino«. Predava belokrajski rojak g. dr. Martin Malnerič. Pridite, da vidite vnaprej lepoto Belokrajine, ki se odpre vašim očem o priliki belokrajskega orlovskega tabora v Črnomlju.

Skupna telovadba ljubljanskih in okoliških orlovskih krožkov se vrši v petek, 10. t. m. ob pol 7. zvečer v veliki dvorani Uniona.

Turistika in sport.

Kolesarska dirka Ljubljana—Jesenice se vrši v nedeljo s startom ob 9. uri zjutraj na Celovški cesti pri 1 km. gostilna Reininghaus. Cilj je na Jesenicah pred kolodvorom in je pričakovati dirkačev krog 11 in pol ure.

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU Zagreb, 9. junija. Devize: Berlin 211—211.75, Italija 687—693, London 532—538, Newyork kabel 141—142, Newyork ček 139—140, Pariz 1125—1132, Praga 197—200, Švica 2415—2425, Dunaj 22.25—22.32, Budimpešta 58—58.50, Sofija 160—161. Valute: Dolarji 137—139.25, avstr. krone 23—23.50, carski rublji 30 do 34, napoleonodor 462—465, nemške marke 216—218, rum. lei 227—228, ital. lire 685 do 690, čehosl. krone 195, souvereign 530 do 550.

g Nov trgovinski zakon. V ministrstvu za trgovino in industrijo se je sestavila posebna strokovna komisija, ki bo izdelovala načrt novega zakona, ki bo veljal za vso državo. Novi trgovinski zakon bo v glavnem izdelan na istih temeljih, kakor stari srbski zakon.

g Carina na petrolej. Na predlog direktorije carin je uprava državnih monopolov sklenila, da se za petrolej, ki se uvaža iz inozemstva v kantah, brez oziroma na to, ali se uvaža iz držav, s katerimi je sklenjen dogovor ali ne, računa monopolna pristojbina za neto-težo petroleja.

g Uvoz in izvoz v Čehoslovaški. Praga, 9. junija. (Izv.) Na zborovanju izvoznikarjev in uvožničarjev je predsednik državnega statističnega urada izjavil, da se je v letu 1920 uvozilo na Čehoslovaško za 11.394 milijonov čehoslovaških kron blaga, izvozilo pa za 9584 milijonov. Uvoz prekaša tedaj izvoz za 1810 milijonov.

g Koliko zemlje se bo razdelilo na Čehoslovaškem. Praga, 9. junija. (Izv.) Zemljski urad je izdelal delovni načrt, po katerem se bo razdelilo na Češkem 176 tisoč hektarjev njiv, 275.000 ha gozdov in 7000 ha druge zemlje, skupno 458.000 ha zemlje. Na Slovaškem bodo razdelili 39 tisoč ha, v Karpatski Rusiji 5000 ha. V celi Čehoslovaški se bo tedaj razdelilo 492 tisoč ha veleposestniške zemlje.

Ljubljanska porota.

Porotnemu senatu je predsedoval včeraj g. nadsvetnik Bulovec, volanta sta bila gg. nadsvetnik Einspieler in okrajni sodnik Kralj. Državno pravdnštvo je zastopal g. dvorni svetnik Trezn.

Staar tatice.

je natakarcia Josipina Kunjar. Kaznovana je bila že večkrat. Zahajala je v Ljubljani h Komanovim v Veliki čolnarski ulici in jim ukradla hranilno knjižico vredno 5100 kron in 1000 K v gotovini. Ker so porotniki na nje stavljeni vprašanje potrdili, jo je senat obsodil na tri leta težke ječe.

Predrzen vlomilec.

Konrad Valentinčič je dne 2. oktobra 1920 vlovil v hišo Helene Čop v Plavškem Rovtu skozi okno in odnesel Heleni Čop raznega blaga v vrednosti 849.50 K, Mariji Čop 180.50 K, Heleni in Mariji Čop 500 K denarja, Alojziji Lah raznega blaga in denarja v vrednosti 1650 K, Alojziju Čopu 330 kron denarja in Martinu Lahu 5260 K. Dne 8. oktobra 1920 je vlovil na Hrušiči pri Lovrencu Zvagnu in odnesel raznega blaga v vrednosti 959.50 K, dalje je oskodoval v noči na 27. januarja na Sori Ano Rozman za 460 K in Margareto Vidmar 1580 K, dne 19. januarja je ukradel 13 letnemu Leopoldu Hudedovniku, ko je šel iskat na Jalen kamen cvetlice, čevlje vredne 450 K. Sezul mu je čevlje rekoč, da jih bo pokazal nekemu prijatelju je odšel in se ni več vrnil. Ogoljufal je tudi dne 15. oktobra 1920 na Jesenicah Ivano Čop za 180 K. Potepal se je tudi brez dela okoli.

Obtoženec je priznaval, kar je storil. Zagovornik dr. Šubic je v svojem zagovoru zahteval, naj porotniki kakor v Szantnerjevem slučaju tudi v tem slučaju izrečejo, da povzročena škoda ne znaša 4000 kron.

Prvomestnik g. Hafner je po posvetu porotnikov naznanil, da so vsa tri vprašanja soglasno potrdili. Nato je vstal porotnik g. Jože Kastelic iz Cerknice in rekel: »V imenu porotnikov protestiram, da se nam predbacivajo naši pravdoreki, za katere smo odgovorni le svoji vesti. Predbacivanja ne spadajo v porotno dvorano.

Valentinčiča je obsodil senat na 3 leta težke ječe.

Popoldne ob 4. je porota razpravljala o sledečem slučaju.

Nezvesti hlapec.

Jožef Lenče iz St. Lipa na Koroškem in Matija Rebernik iz Vogeli sta služila 1920 pri Antonu Tršanju v Kranju za hlapec. Janezu Kristanu sta v gozdu pri Trbojah prodala Tršanov hloč za 40 K, ga naložila na voz in ga odpeljala v Kristanov gozd. Prodala sta tudi 19 Tršanovih desk in si skupiček delila. Lenče je ukradel svojemu gospodarju tudi 20 kg ušena, 50 kg korusu in suhih gob v vrednosti 400 K. Tršan je 18. decembra 1920 Lenčeta zaradi tatvine odpustil iz službe. V noči 21. decembra 1920 se je pa nezvesti hlapec splazil skozi okno v hlev, ukradel konja vrednega 12.000 kron, opremo vredno 1000 K in 5 kg ovsu vrednega 20 K. Ob tej priliki je oskodoval s tatvino Jožela Luskovca za 55 in Janeza Hribarja za 50 K. Konja z opremo vred je odgnal proti Koroški, toda ko je izprevidel, da ga ne more spraviti čez mejo, ga je pustil v Sp. Kokri pod nekimi kozolcem.

V smislu pravdoreka porotnikov je razglasil g. nadsvetnik Bulovec sodbo, za katero je bil obsodjen Jože Lenče na 8 mesecev težke ječe in Matija Rebernik na 3 dni strogega zapora.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva, ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuju in Brežicah.

Delniška glavnica K 50.000.000.
Rezerve K 45.000.000.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče
posle. Prodaja srečke razredne loterije.

Cekovni račun številka 10.509. — Brzojavni naslov:
Banka, Ljubljana. — Telefon štev. 261 in 413.

Enonadstropna
hiša z vrtom
v kateri se nahaja trgovina in pripravna
za obrt na prometnem kraju v Konjicah se
proda. Več se izve pri občinskem taj-
niku v Konjicah.

Zahtevajte proračun za
objavo oglasov.

Meblirano sobo
za dva boljša gospode,
učenca
za trgovino
konforista
(injo) in dobro, pošteno, starejšo
kuharico
samo za čas šolskih počitnic,
išče **Fran Štupica**, trgovina z želez-
nino v Ljubljani, Gospodarska cesta 1.

Proda se
večje posestvo
pripravno za vsako večjo obrt. Poizve se
v Rožni dolini št. 150, Ljubljana.

Otrobe
mešane, priporočljive za konjsko krmo,
oddaja, dokler zaloga, po K 320. za 100 kg
Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Spretni
kolar
spособen tudi za boljše dela, se sprejme v
„Mestni pristavi“, Cesta na Kodeljevo 8.

Sveže telečje meso za pečenko po 20 K za kg.

Od 106 v tukajšnji mestni klavnici zaklanih prvovrstnih telet
prodajalo se bode v **petek, soboto in nedeljo** v šolskem dre-
voredu na **Predovičevi, Smoljanovi in Krašovčevi** stojnici.

VELIKI BANATSKI PARNI MLIN
išče za raspečavanje svojih proizvodov dobro nvedenega
komisijonarja (zastopnika)
ki razpolaga s potrebnim kapitalom
Ponudbe pod šifro „1868 VII. 26“ na **Blocknerov zavod**
za oglaševanje ZAGREB, Jurjevska ulica štev. 31.

Nagrobni spomeniki grobnice,
mavzoleji, marmor-
nate plošče vseh barv za oprave in strojarje, luksuzni izdelki in dekora-
cije, kipi in portreti po fotografiji, cerkvena dela kot vsa stavbena dela.
Kamnoseška industrija ALOJZIJ VODNIK, Ljubljana.
Ustanovljeno leta 1860.

NAZNANILO

Vljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem pre-
vzel po krojaškem mojstru g. D. Bizjaku modni
salon za gospode na Dvornem trgu št. 3. Kot
strokovnjak z večletno prakso v inozemstvu (v
Londonu, Parizu, Lyonu, Ženevi), se bom po-
trudil, p. n. naročnike v vsakem oziru zadovoljiti
ter se priporočam za mnogobrojen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

ŠTEFAN GOMBOC
modni atelje za gospode

tvrdka

Schwab & Bizjak
LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3.
Pod Narodno kavarno.

Mestna hranilnica v Mariboru.

Stanje hranilnih vlog dne 31. maja 1921 K 55.196.131/33.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po
3½%, večje in stalnejše vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega jamči mesto Maribor
z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo in je danes največji
slovenski denarni zavod na Štajerskem.

Hipotečni zavod

Mestne hranilnice
v Mariboru dovo-
ljuje posojila proti 4½% obrestovanju na zemljišča in hiše, na-
dalje občinam, okrajem in drugim korporacijam. Prodaja lastne
zastavnice, ki se obrestujejo po 4½%, torej nudijo najugodnejšo
naložbo denarja in se po zakonu uporabljajo za plodonosno na-
ložbo kapitalov občin, cerkva, korporacij in drugih pod državnim
nadzorstvom stoječih zavodov ter sirotinskih denarjev.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice v Mariboru dovoljuje osebne
kredite ter kredite na menice trgovcem in obrt-
nikom v vsaki višini po najkulantnejših pogojih.

Vsi trije zavodi
se nahajajo v hra-
nilnični palači na Slomškovem trgu (prej Stolni trg).

Uradne ure za stranke: Vsak delavnik
od 8. do 12. ure.